

2023_CBS_00203 Advies van de Stad Gent op de startnota en procesnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Herinrichting Complex E40 Drongen' - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd in besloten vergadering van 12 januari 2023

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

de heer Mathias De Clercq, burgemeester-voorzitter; de heer Filip Watteeuw, schepen mevrouw Sofie Bracke, schepen; mevrouw Tine Heyse, schepen; mevrouw Astrid De Bruycker, schepen; de heer Sami Souguir, schepen; de heer Bram Van Braeckevelt, schepen; mevrouw Isabelle Heyndrickx, schepen; mevrouw Hafsa El-Bazioui, schepen; mevrouw Evita Willaert, schepen; de heer Rudy Coddens, schepen mevrouw Mieke Hullebroeck, algemeen directeur; de heer Luc Kupers, adjunct-algemeendirecteur; de heer Danny Van Campenhout, adjunct-algemeendirecteur

Bevoegd: Sami Souguir

Betrokken: Filip Watteeuw

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

- Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 56, § 2.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.7, §2, tweede lid

Motivering

Het project voor de heraanleg van het op- en afrittencomplex van de E40 en de N466 te Baarle Drongen is in 2010 gestart. Aan de basis lag de vaststelling dat het bestaande op- en afrittencomplex van de autosnelweg E40 met de N466 te Drongen-Baarle niet meer voldoet aan de huidige normen, en dit zowel op vlak van afwikkelingskwaliteit, van verkeersveiligheid als van de normen op vlak van knooptypologie. Volgende doelstellingen werden toen geformuleerd:

1. een goed functionerend op- en afrittencomplex
2. een goede bereikbaarheid van het regionale bedrijventerrein Drongen I
3. een veilig en leefbaar Baarle en een goede ruimtelijke, landschappelijke inpassing van alle infrastructuren

2010-2019: Ontwerpend onderzoek – (strategisch) plan-MER

Tijdens het ontwerpend onderzoek, dat in de periode 2010-2015 is uitgevoerd, zijn er verschillende scenario's bestudeerd voor:

- 3 mogelijke locaties voor het op- en afrittencomplex: een centraal complex (grotendeels op de bestaande locatie naast Baarle dorp), een westelijk complex (tussen Drongen I en Baarle dorp) of een oostelijk complex (in de wijk Keuze, naast de dienstenzones langsheen de E40);
- de ontsluitingsweg van en naar het bedrijventerrein Drongen I die rechtstreeks aansluit op het hoger wegennet: een ontsluitingsweg ten noorden van de E40 (grotendeels het bestaande tracé van de bestaande Baarleveldestraat) of ten zuiden van de E40 (nieuw aan te leggen weg langsheen de E40, naast Baarle dorp)
- het behoud van een doortocht door Baarle dorp of het omleiden van de N466 rond het dorp van Baarle, de zgn. ring- of randweg.

Dit onderzoek resulteerde in de opmaak van een **trechteringsnota (2013)** die als basis diende voor de **kennisgevingsnota van het Plan-MER 'Heraanleg van autosnelwegcomplex 13 van de E40 te Drongen' (2016)**. Deze kennisgevingsnota heeft in februari 2017 ter inzage voor het publiek gelegen. Naar aanleiding van deze kennisgeving zijn er nog een aantal bijkomende uitvoeringsvarianten toegevoegd in het MER-onderzoek. Dit werd gerapporteerd in de **alternatievennota (2018)**, een bijlage van plan-MER 'Heraanleg van autosnelwegcomplex 13 van de E40 te Drongen'.

Het Team MER heeft op 31 oktober 2019 het plan-MER goedgekeurd. De conclusies van dit plan-MER zijn:

- Er blijven 2 mogelijke locaties voor het op- en afrittencomplex: een centraal complex (uitgevoerd als een Hollands complex) of een oostelijk complex (uitgevoerd als een trompetaansluiting met een lus omheen de zuidelijke dienstenzone van de E40);
- De doortocht door het dorp van Baarle (de huidige Baarledorpstraat) scoort beter dan de uitvoering van een ring- of randweg;
- Geen uitspraak over ontsluitingsweg bedrijventerrein Drongen I ten N of ten Z van de E40.

2018-2021: Structuurschets Baarle - Onderzoeksvragen – ontwerpend onderzoek

Stad Gent startte eind 2018 de studieopdracht voor de opmaak van het **structuurschets Baarle**.

Dit om een overkoepelende richting/visie te geven aan de veelheid aan projecten in Baarle: het project van de heraanleg van het op- en afrittencomplex van de E40, de uitbreiding van het bedrijventerrein Drongen I, de opmaak van het gemeentelijk RUP 'Groen' met verschillende deelgebieden in de omgeving van Baarle, de uitbreiding van Leiehome in het 'Woonuitbreidingsgebied Baarledorpstraat/Kloosterstraat' en de realisatie van sociale woningbouw in het 'Woonuitbreidingsgebied Noordhout'.

Mede op basis van de inzichten van de lopende studieopdracht voor de structuurschets Baarle en als gevolg van de conclusies van het plan-MER heeft het college van burgemeester en schepenen op 20 februari 2020 een nota met bijkomende onderzoeksvragen goedgekeurd.

Deze onderzoeksvragen zijn geformuleerd vanuit de volgende aandachtspunten:

- Het versterken van de leefbaarheid van het dorp Baarle (aspecten zoals voldoende ruimte voor groen, leesbaarheid, verkeersveiligheid, minder geluid en luchtverontreiniging, zorg, beleving, ...)
- Zo weinig mogelijk impact op waardevol groen (i.f.v. realisatie van het RUP 'Groen') en natuurwaarden o.m. in de Leievallei en meersen en kouters
- Behoud van een goed ingerichte doortocht van de N466 (Baarledorpstraat) i.f.v. handel
- Zo weinig mogelijk inname van open ruimte (o.m. landbouwgronden) en waardevol landschap in Keuzekouter, Afsneekouter, Keuzemeersen, ...
- Zo weinig mogelijk impact op erfgoed en archeologie (daarbij is het gebied ten oosten van Baarle waardevoller dan het gebied ten westen van Baarle)
- Een op- en afrittencomplex dat, binnen zijn actuele context, functioneel en verkeersveilig wordt heringericht of aangelegd zonder dat het bijkomend verkeer van en naar de E40 aantrekt
- Weren van vrachtverkeer uit het dorpscentrum en de aanliggende straten / weren van sluipverkeer uit de woonzones tussen N466 en het bedrijventerrein

Deze nota met onderzoeksvragen is overgemaakt aan het Agentschap Wegen en Verkeer.

Naar aanleiding van de nota met onderzoeksvragen van de Stad Gent, heeft het Agentschap Wegen en Verkeer, samen opdrachthouder Technum-Tractebel, in de periode september – november 2020 een aantal ontwerpworkshops georganiseerd met vertegenwoordigers van het Mobiliteitsbedrijf, de Stadsbouwmeester, de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, de Dienst Milieu en Klimaat en de Dienst Beleidsparticipatie.

De resultaten van dit ontwerpend onderzoek van deze workshops voor de 2 mogelijke locatiealternatieven van het zgn. "centrale" en het "oostelijke" complex zijn verwerkt in hoofdstuk 2.3.2 Locatiealternatieven van de Starnota van het GRUP 'Omgeving Complex E40 – N66 Drongen'.

2018- 2022: Opstart en stopzetting GRUP 'Booiebos'

Op 10 december 2018 dienden 4 bedrijven van het bedrijventerrein Drongen I (Carrosserie Matthys NV, Funico NV, Nuscience Belgium NV en Willemen Infra NV) een aanvraag in tot planologisch attest in om hun uitbreidingsbehoefte te kunnen realiseren.

Het college van burgemeester en schepenen adviseerde op 5 april 2019 deze aanvraag voor 3 van de 4 bedrijven voorwaardelijk gunstig (zie gekoppeld besluit). Op 17 juli 2019 verleende de Vlaamse Regering aan de 4 bedrijven een voorwaardelijk positief planologisch attest. Door dit voorwaardelijk positief planologisch attest dienden de 4 bedrijven omgevingsvergunningaanvragen in voor de realisatie van hun korte termijnbehoeften. De omgevingsvergunningen zijn aan deze 4 bedrijven verleend en voor 3 bedrijven zijn de werken in uitvoering.

Volgend op dit planologisch attest moet een gewestelijk RUP opgemaakt worden. Dit vormde de aanleiding voor de opmaak van de startnota voor het GRUP 'Booiebos' met als doel de

optimalisatie van het ruimtegebruik, een goede buffer naar de omgeving en een conflictvrije ontsluiting van het bedrijventerrein Drogen I.

Het planteam, dat de startnota en procesnota GRUP 'Booiebos' opgesteld heeft, werd voorgezeten door het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen en het Departement Omgeving, en als vertegenwoordigers namens de Stad Gent waren aangeduid de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Economie en het Mobiliteitsbedrijf.

De Vlaamse Regering keurde de startnota GRUP 'Booiebos' goed op 18 december 2020 en het college van burgemeester en schepenen keurde op 1 april 2021 het advies goed over deze startnota.

Na verwerking van de inspraakreacties uit de publieke raadpleging over de startnota GRUP 'Booiebos', besliste de Vlaamse Regering op 20 mei 2022 het GRUP stop te zetten.

2020-2022: Opstart en stopzetting GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen'

Zoals in het begin beschreven, kent het plan om het complex E40 Drogen her in te richten een lange historiek. Ob basis van het reeds gevoerde onderzoek en rekening houdend met de gewijzigde inzichten werd in 2020 het GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen' opgestart.

Het planteam, dat de startnota en procesnota voor het GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen' opgesteld heeft, bestond uit vertegenwoordigers van het Departement Omgeving, het Departement MOW en het Agentschap Wegen en vertegenwoordigers van Stad Gent (Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, het Mobiliteitsbedrijf en Dienst Milieu en Klimaat).

Het GRUP had als doel een compacte herinrichting van het op- en afrittencomplex E40-N466 Drogen en de reorganisatie van de wegen die aansluiten op het complex. Bijkomend werd gestreefd naar het realiseren van maatschappelijke meerwaarde door de verbetering van de ruimtelijke structuur. De startnota bevatte twee locatie-alternatieven voor het op- en afrittencomplex: een centraal complex ter hoogte van de huidige locatie of een oostelijk complex, geïntegreerd met de bestaande dienstenzones ter hoogte van de wijk Keuze.

De Vlaamse Regering keurde de startnota GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen' goed op 4 juni 2021 en het college van burgemeester en schepenen keurde op 14 oktober 2021 het advies goed over deze startnota.

Na verwerking van de inspraakreacties uit de publieke raadpleging over de startnota GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen', besliste de Vlaamse Regering op 20 mei 2022 het GRUP stop te zetten.

2022: Opstart GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen'

Na verwerking van de inspraakreacties uit de publieke raadplegingen over de startnota's voor GRUP 'Booiebos' en GRUP 'Omgeving Complex E40-N466 Drogen', besliste de Vlaamse Regering op 20 mei 2022 om beide aparte planprocessen stop te zetten en een nieuw **geïntegreerd planproces** op te starten voor **het op- en afrittencomplex E40 Drogen samen met de ontsluiting van het bedrijventerrein Drogen I**. De ruimtelijke en functionele samenhang tussen beide dossiers is immers groot.

De Vlaamse Regering keurde op 28 oktober 2022 de startnota goed voor de opmaak van een nieuw GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen'.

De optimalisatie (beperkte uitbreiding en buffering) van het bedrijventerrein Drogen I is niet mee opgenomen in dit GRUP. Hiervoor zal op korte termijn een afzonderlijk GRUP opgestart worden.

Samenstelling planteam en begeleidingsgroep

Het planteam, dat de startnota en procesnota voor het nieuwe GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen' opgesteld heeft, bestaat uit vertegenwoordigers van het Departement Omgeving, het Departement MOW en het Agentschap Wegen en studiebureaus. De Vlaamse Regering besliste dat de **Stad Gent niet meer in het planteam vertegenwoordigd** zou zijn, maar dat de gemeentes Gent, Deinze en Sint-Martens-Latem betrokken worden als '**begeleidingsgroep**'. Deze begeleidingsgroep, bestaande uit ambtenaren en schepenen van de gemeentes, geeft input aan het planteam en dient om het draagvlak van het GRUP bij de lokale besturen af te toetsen. Vertegenwoordigd in de begeleidingsgroep vanuit Stad Gent zijn het Kabinet Souguir, het Kabinet Watteuw, Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, het Mobiliteitsbedrijf, Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Economie en Dienst Beleidsparticipatie.

Doelstellingen

Het GRUP heeft 3 doelstellingen.

1. Een compact op- en afrittencomplex realiseren.
2. Reorganisatie van de wegen die erop aansluiten, waaronder ook de ontsluiting van bedrijventerrein Drogen I.
3. En het verbeteren van de ruimtelijke structuur om de leefbaarheid van Baarle te verhogen en kwetsbare gebieden zoveel mogelijk te vrijwaren. Het plan ligt op het grondgebied van Gent.

Publieke Raadpleging startnota GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen'

Over deze startnota en procesnota vindt de publieke raadpleging plaats van 22 november 2022 tot en met 20 januari 2023. Tijdens deze periode kan iedereen (digitaal of analoog) de startnota inkijken en inspraakreacties indienen.

Er vonden infomarkten plaats op 22 en 24 november 2022 waarop het planteam toelichting gaf over de startnota.

Betrekking burgers en verenigingen

Naar aanleiding van deze lange historiek van het project voor de heraanleg van het op- en afrittencomplex van de E40-N466 en de uitbreiding van het bedrijventerrein Drogen 1 zijn er de afgelopen jaren verschillende bewonersverenigingen en actiecomités opgericht, zoals

'Leefbaar Baarle', 'Leieomgeving Beschermen', 'Leefbaar Drongen' die deze projecten zeer actief mee opvolgen en op regelmatige basis de Stad Gent en de diensten van de Vlaamse overheid bevragen over de stand van zaken van deze projecten of hen informeren over de door hun organisatie ingenomen standpunten.

Op 22 en 24 november 2022 organiseerde Departement Omgeving infomarkten om het nieuwe GRUP voor te stellen aan bewoners en verenigingen. Verder zullen **ontwerpateliers** gelanceerd worden, waar gemotiveerde burgers uit het plangebied (al dan niet actief in een organisatie) kunnen meedenken aan het wegontwerp.

Adviesvraag Startnota GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen'

Over een startnota van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan vraagt de Vlaamse Regering advies aan het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten en aan alle Vlaamse en provinciale adviesinstanties.

Het Departement Omgeving heeft op 8 november 2022 aan het college van burgemeester en schepenen gevraagd om een advies uit te brengen over de startnota van het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen'.

Het advies moet worden uitgebracht (op te laden in het DSI-platform van de Vlaamse overheid) binnen de termijn van de raadpleging, uiterlijk op 20 januari 2023.

De GECORO heeft op 4 januari 2023 haar advies overgemaakt aan Stad Gent. Dit advies is als bijlage bij dit besluit gevoegd. De meeste van de elementen uit dit advies zijn geïntegreerd in onderstaande advies van de Stad Gent.

Advies Stad Gent Startnota GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen'

Dit advies is opgemaakt door Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, het Mobiliteitsbedrijf, Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Economie en Dienst Beleidsparticipatie. Dit zijn de vertegenwoordigde diensten in de 'begeleidingsgroep' voor het GRUP vanuit Stad Gent.

Verder gaven de Groendienst en Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen input voor dit advies.

Hoofddoelstelling en 3 componenten van het project voor Stad Gent

Voor het stadsbestuur en de stedelijke diensten primeert de **hoofddoelstelling** dat de planning en uiteindelijke realisatie van de 3 hieronder beschreven onderdelen van dit project moeten leiden tot een **verbetering van de leefbaarheid van het dorp Baarle** en van een **verbetering van de landschappelijke kwaliteiten en milieu- en natuurwaarden van dit open ruimtegebied en de Leievallei** in de omgeving van Baarle.

Voor het stadsbestuur bestaat dit planningsproject uit **3 componenten** die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn:

1. de herinrichting van het **op- en afrittencomplex** van de E40-N466,
2. de inrichting van de **Baarledorpstraat** (N466 - lokale weg) als een **doortocht**,
3. de aansluiting met de N466 (primaire weg) van de **bedrijfsontsluitingsweg** van en naar het regionaal bedrijventerrein Drogen 1.

Drie cumulatieve plandoelstellingen voor het GRUP

Voor het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen' worden de onderstaande **3 plandoelstellingen** vooropgesteld. De verschillende uitvoeringsalternatieven, die geselecteerd en waarvoor de effectenbeoordelingen gemaakt zullen worden, moeten voldoen aan deze doelstellingen.

1. Het realiseren van een compact op- en afrittencomplex dat in al zijn onderdelen goed functioneert, voor alle modi verkeersveilig is en landschappelijk in zijn ruimtelijke context is ingepast.
2. Het ruimtelijk inpassen van een gereorganiseerd verkeerssysteem rond het op- en afrittencomplex conform de functionele- en inrichtingsprincipes van de wegencategorisering: de hoofdweg (E40) en het bijhorende complex, de primaire weg type II (N466 - Deinseseesteenweg tot en met het op- en afrittencomplex), de ontsluitingsweg voor het regionaal bedrijventerrein Drogen I van en naar primaire weg type II, de lokale weg (N466 – Baarledorpstraat – Gaverlandstraat), en de aanvullende lokale wegen.
3. Het realiseren van maatschappelijke meerwaarden door de verbetering van de ruimtelijke structuur aan de hand van volgende nevendoelestellingen:
 1. Het verhogen van de leefbaarheid van Baarle met inbegrip van de dorpskern en de woonclusters ten noorden en ten zuiden van de E40 en het realiseren van een kwaliteitsvolle omgeving voor Baarle, de kouters, bulken en de Leievallei.
 2. Het beperken van bijkomend ruimtebeslag en het maximaal vrijwaren van ruimtelijk kwetsbare bestemmingen.

De Stad Gent beschouwt deze 3 doelstellingen als cumulatieve voorwaarden, die onlosmakelijk met elkaar zijn verweven. Na de effectbeoordeling zal er dus in de verdere opmaakprocedure van het GRUP enkel een uitvoeringsvariant kunnen worden geselecteerd die het beste aan elk van deze 3 cumulatieve planvoorwaarden voldoet.

Gezien de ligging van Drogen en Baarle buiten het grootstedelijke gebied van Gent, moet dit project ook voldoen aan de geldende inrichtingsprincipes voor het buitengebied. Dit betekent dat enkel een uitvoeringsvariant geselecteerd kan worden die zowel voor de ruimtelijke structuur van het dorp Baarle, als naar impact op milieu, natuur, landschap en landbouw in deze omgeving het meeste kansen en garanties biedt op een verbetering tegenover de bestaande situatie.

Aandachtspunten bij grootste verschillen met het stopgezette GRUP

Conform de goedgekeurde startnota GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen' betreffen de plandoelstellingen en het planvoornemen niet enkel de ruimtelijke herinrichting van het op- en afrittencomplex E40 Drogen, maar ook de ontsluiting van het nabijgelegen bedrijventerrein Drogen I. De startnota geeft aan dat voor de beperkte uitbreiding en buffering van het **bedrijventerrein** zelf een **afzonderlijk GRUP** opgestart zal worden. **Stad Gent dringt aan dat dit GRUP zo snel mogelijk opgemaakt wordt** in functie van het voorwaardelijk planologisch attest (MB 17/07/2019).

Verder zal zich het GRUP conform de goedgekeurde startnota enkel nog focussen op **1 locatie-alternatief**, met name de **centrale variant** ter hoogte van het huidige op- en afrittencomplex. In het te volgen proces zullen enkel nog inrichtingsalternatieven bestudeerd worden. Dit betekent dat het voorkeursscenario van de Stad, zoals meegegeven in de MER-fase, door de Vlaamse Overheid werd gevolgd. Dit is voor Stad Gent een positieve evolutie.

Een aandachtspunt is echter dat in de startnota van GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen' ook een mogelijke locatie voor eventuele compensatie voor water en natuur geschrapd werd, met name de **Syntra-site** in de Rosdambekvallei.

In haar vorige advies vroeg Stad Gent om met de ingediende waardevolle insteken uit de raadplegingsperiode verder aan de slag te gaan en om in het planningsproces ruimte te blijven houden voor reflectie en inspraak van de vele betrokken actoren. Het is positief dat in de start- en procesnota van het nieuwe GRUP hiermee rekening gehouden wordt door de **opname** van de ingesproken varianten in de **alternatievennota** (bijlage 1 van de startnota) en door het lanceren van **ontwerpateliers**, waar gemotiveerde burgers uit het plangebied (al dan niet actief in een organisatie) kunnen meedenken aan het wegontwerp.

Bewaken van ruimtelijke kwaliteit van de hele omgeving

In de omgeving van Baarle loopt een veelheid aan plannen en projecten: de dringende vervanging van de bruggen over de E40 op korte termijn, het voorliggende GRUP voor de heraanleg van het op- en afrittencomplex van de E40 op lange termijn, het geplande GRUP voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Drogen I, het opgemaakte gemeentelijk RUP 'Groen' met verschillende deelgebieden in de omgeving van Baarle, de uitbreiding van Leiehome in het 'Woonuitbreidingsgebied Baarledorpstraat/Kloosterstraat' en de realisatie van sociale woningbouw in het 'Woonuitbreidingsgebied Noordhout'.

Stad Gent keurde op 9 december 2021 de synthesenota voor de '**Structuurschets Baarle**' als beleidsmatig gewenste ontwikkeling goed om een **overkoepelende richting te geven aan de veelheid aan plannen en projecten in Baarle**, zodat de ruimtelijke kwaliteit van de grotere omgeving bewaakt blijft en de doelen van de verschillende projecten hieraan getoetst kunnen worden. De 'Structuurschets Baarle' doet onder andere uitspraken over hoe we met fietsers en autoverkeer willen omgaan ten noorden en ten zuiden van en over de E40 om de fietsveiligheid te verhogen en de verkeersoverlast door auto's te verminderen. Ze doet onder meer ook uitspraken over hoe we de leefbaarheid willen verhogen in Baarle door groenbuffers, meer plaats voor zachte vervoersmodi, ontmoetingsplekken en de uitbouw van speelplekken en veilige wandelverbindingen ertussen.

Zo zal ook het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drogen' **verder moeten kijken dan enkel de verkeersknoop om de ruimtelijke kwaliteit van de hele omgeving te verbeteren**. Uit de 3

cumulatieve plandoelstellingen van het GRUP (weergegeven 2 paragrafen verder boven in dit advies) blijkt de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit van de hele omgeving goed opgenomen te zijn en aangevuld te zijn tegenover het vorige stopgezet GRUP met een verdieping op maatschappelijke meerwaarde. Maar voor het aftoetsen van de redelijkheid van de uitvoeringsalternatieven is dan onder de plandoelstelling 'verhogen van de leefbaarheid' enkel het voorzien van een vrijliggende fietsverbinding en vlottere verkeersafwikkeling benoemd als toetsingswaarde. Hier zouden eveneens de inpassing in de bebouwde omgeving en open ruimte via bv. buffering ten aanzien van de dorpskern en het aanleggen van infrastructuurgroen moeten opgenomen zijn.

De tussentijdse vervanging van de bruggen Kloosterstraat en de Deinsteenweg (N466) over de E40 in het plangebied om dringende veiligheidsredenen kan voor verwarring zorgen. Velen stellen zich de vraag of deze vervangingen geen voorafname zijn op de beslissingen van het GRUP. Bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de vervanging van de brug Kloosterstraat communiceerde Agentschap Wegen en Verkeer (met ondersteuning van Stad Gent) duidelijk dat de vervanging van de bruggen uit veiligheidsnoodzaak niet langer op het GRUP (sinds 2010 in onderzoek) kan wachten omdat een volgende aanrijding op basis van de oude te kleine afmetingen van de bruggen ervoor zal zorgen dat de bruggen afgesloten moeten worden. Daarom is het ook in dit GRUP belangrijk om te **benadrukken dat de huidige werken geen voorafname zijn op de keuzes binnen dit GRUP-proces**: Als later in het kader van de herinrichting van het complex blijkt dat de bruggen een andere functie of bestemming moeten krijgen of niet meer nodig zijn, dan zullen de bruggen daaraan aangepast of indien noodzakelijk afgebroken worden.

Studiegebied versus plangebied

Het plangebied van het GRUP situeert zich tussen het bedrijventerrein Drongen I, de dienstzone, de kern van Baarle en de verbindingsweg N466 met de centra van Drongen en Gent.

Het studiegebied voor verder milieuonderzoek moet ruimer zijn dan het plangebied. In dat verband vragen we om in het MER duidelijker op te lijsten welke (voor omgeving relevante) projecten opgenomen zitten in de referentiesituatie.

Rol N466 en wegencategorisering

De N466 ten zuiden van het op- en afrittencomplex E40 gaat direct door de woonkern Baarle, maar ook ten noorden van de E40 loopt deze vlak langs twee scholen (in Drongen) en een sportcomplex (Keiskant), doorheen het centrum van Drongen en er zijn amper plaatsen om deze weg veilig te kruisen. Langs de weg zijn er ook verschillende handelszaken en woningen gevestigd. Dit creëert een verkeersonveilige situatie en heeft ook gevolgen voor de leefkwaliteit van omwonenden. In de startnota wordt de N466 tussen de E40, de R4 en de R40 (Rooigemlaan) nog als primaire weg II omschreven.

De startnota voor het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen' kan uiteraard enkel het besliste beleid (RSV, PRS) weergegeven voor de wegencategorisering. Maar vooral de categorisering van de N466 (noordelijk en zuidelijk van de E40) en de definiëring van de N466 (tussen E40 en R4) als hoofdvrachtroute kan tot verwarring en onbegrip leiden, omdat er

binnenkort met nieuwe categorieën gewerkt wordt. Hier moet nog **sterker verduidelijkt** worden dat de **oude categorisering momenteel herzien** wordt.

In het lokaal Mobiliteitsplan Gent 2015 is de N466 als hoofdvrachtroute geselecteerd, maar het algemene vrachtroutenetwerk werd nooit op Vlaams niveau bekrachtigd. Zowel het vrachtroutenetwerk als ook de categorisering van de N466 wordt momenteel herzien en goedgekeurd binnen het Regionaal Mobiliteitsplan van de Vervoersregio Gent. De Stad Gent adviseert om de N466 niet op te nemen binnen het hoofdwegennet, maar binnen het dragende wegennet. Ondanks dat de Vlaamse Regering deze beslissing pas midden 2023 zal nemen, vragen we hier wel reeds rekening mee te houden.

In het ontwerp van herziening behoort de N466 niet meer tot het hoofdwegennet, maar wordt deze beschouwd als een regionale weg, onderdeel van het dragend netwerk. Daarbij gelden volgende basisprincipes voor de inrichting:

- Regionale wegen worden verkeersveilig ontworpen voor alle verkeersdeelnemers;
- De ontwerpssnelheid voor het gemotoriseerd verkeer bedraagt 70 km/u buiten de bebouwde kom en 50 km/u binnen de bebouwde kom;
- Kruispunten zijn verkeerslichtengeregeld, ontworpen als een rotonde of voorrangsgeregeld;
- Buiten de bebouwde kom wordt een bouwvrije strook voorzien;
- Ze worden ingericht als een 2x1 weg zonder fysiek gescheiden rijrichtingen.

Zoals het college van burgemeester en schepenen ook al in zijn besluit van 20 februari 2020 heeft beslist, vraagt het college dat verder onderzoek erop gericht moet zijn om ervoor te zorgen dat de aanpassing van het op- en afrittencomplex **geen aanzuigeffect heeft op auto- en vrachtverkeer** naar de N466. Het ontwerp van het complex moet dus worden **afgestemd op de gewijzigde functie** van de N466. De rol van de N466 moet hierbij in de eerste plaats worden afgestemd op eisen rond **verkeersveiligheid en leefkwaliteit** in het centrum Drongen en elders langs de N466, onder meer door de aansluiting van R4 en E40 via de B402 te verder te optimaliseren, onder meer voor vrachtverkeer, en de N466 te beperken tot 2x1 rijstroken. Dit zal de snelheid en veiligheid ten goede komen en het aanzuigeffect verminderen.

Verkeersveiligheid ter hoogte van invoegstroken en positie van dienstenzones langs de E40

Het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen' legt vast dat er enkel nog de centrale locatie (huidige ligging) voor de inplanting van een compact op- en afrittencomplex in vraag komt en verder onderzocht wordt aan de hand van uitvoeringsalternatieven. Dit zorgt ervoor dat op een zeer korte afstand 2 aansluitingen op de E40 bestaan: het op- en afrittencomplex E40-N466 én de in- en uitvoegstroken van de dienstenzones langs de E40 geen 900m verder oostelijk gelegen. Naarmate op/afritten korter zijn, een kleinere bochtstraal hebben, grotere hoogteverschillen hebben of dicht bij elkaar gelegen zijn, neemt de onveiligheid toe en komt de doorstroming in het gedrang.

Volgens de EU-regelgeving en de Vlaamse richtlijnen '*Basisprincipes inrichting robuust wegennet: Europese Hoofdwegen & Vlaamse Hoofdwegen*' wordt ernaar gestreefd het aantal aansluitingen op een Europees Hoofdweg beperkt te houden met een streefwaarde van

minimaal 10km afstand tussen aansluitingen. Op erg drukke op/afritten moet de snelheid van het doorgaand verkeer eventueel worden verlaagd. Het huidige op/afrittencomplex noch de dienstzone beantwoorden aan deze basiseisen. Ze liggen op een te korte afstand van elkaar. Dit is ook duidelijk merkbaar aan het vertraagd verkeer en de filevorming.

Gezien dit GRUP in overeenstemming moet zijn met de Europese regels en de Vlaamse richtlijnen, moet er een **alternatief onderzoek worden waarbij de dienstzones** op termijn, na het verlopen van de huidige concessie, **uitdoven** en een andere bestemming krijgen, bijvoorbeeld natuurgebied omwille van de ligging in de Leievallei. Het is evident dat een toekomstige afschaffing van de dienstzones effect heeft op de milieueffecten, de mobiliteits- en verkeersveiligheidsaspecten en het ontwerp van het op- en afrittencomplex en bijgevolg moet onderzocht worden.

Verkeersveiligheid door flankerend snelheidsregime

In het Gentse bestuursakkoord 2019 – 2024 staat dat het stadsbestuur, als maatregel tegen het beperken van geluidshinder voor de gehele agglomeratie van Gent, zal ijveren bij de Vlaamse overheid voor een verlaging van de snelheid op de E17, de E40 en de R4 naar 90 km/u.

Het snelheidsregime plaatselijk verlagen ter hoogte van de op- en afritten van de E40, lijkt veel voordelen op te leveren op vlak van geluidshinder en emissies voor omwonenden en op het vlak van verkeersveiligheid bij de vele weefbewegingen op de E40 ter hoogte van het op- en afrittencomplex.

We vragen daarom in het kader van het uit te voeren milieueffectenonderzoek te **onderzoeken of een verlaging van het snelheidsregime op E40 significante positieve effecten inhoudt**, die het opnemen ervan als een flankerende maatregel van het GRUP kunnen verantwoorden. In het onderzoek moet ermee rekening gehouden worden dat een **degelijk positief effect** voor verkeersveiligheid, geluids- en emissievermindering pas bereikt kan worden wanneer de **snelheidsverlaging over een ruimer traject** (ten westen en ten oosten van het op- en afrittencomplex) doorgevoerd wordt.

Fauna en flora

Het **groenstructuurplan** Gent stippelt een langetermijnvisie uit voor het groenbeleid in Gent. Het dient als kader voor de groeninvulling van ruimtelijke inrichtingsplannen en maakt het mogelijk een samenhangend netwerk van groen van verschillende schaalniveaus te realiseren. Ter hoogte van het plangebied legt het groenstructuurplan de nadruk op het behoud en de realisatie van **infrastructuurgroen als verbindend element tussen diverse bos- en natuurgebieden**, dit ten noorden en ten zuiden van de E40. Ook de realisatie van een **boscluster tussen de E40 en Baarle-dorp** werd in dit plan voorgesteld. Om die reden werd het driehoekig gedeelte tussen de autosnelweg en de Kloosterstraat in het **RUP 169 Groen** (van kracht sinds 6 december 2021) als deelgebied 708 – Drongen – Kloosterstraat herbestemd van woongebied naar **zone voor bos**. Bij het onderzoek naar mogelijke **inrichtingsalternatieven** voor het op- en afrittencomplex vraagt Stad Gent om **hiermee rekening te houden**. Minstens moet bij de verschillende te onderzoeken inrichtingsalternatieven gekeken worden op welke wijze het aanwezige groen kan behouden worden, en – indien niet mogelijk – elders gecompenseerd. Daarbij is het ook belangrijk in te zetten op een leefbaar Baarle, en dus voldoende ruimte voor buffergroen in het ontwerp te voorzien.

De Stad vraagt om bij het onderzoeken van de effecten op biodiversiteit ook rekening te houden met de **Gentse biologische waarderingskaart**, die gedetailleerder is dan de Vlaamse BWK (zie https://stad.gent/nl/groen-milieu/waardevolle-vegetatietypes-gent#Biologische_waarderingskaart). Daarnaast vraagt Stad Gent om verder onderzoek te doen naar **eventuele ontsnipperingsmaatregelen voor fauna**.

Verder spreekt het voor zich dat alle mogelijke effecten op fauna en flora – zoals niet exhaustief opgesomd de effecten van verkeersgerelateerde uitstoten, zicht- en luchtpollutie, ondergronds waterstromen, waterafvoer, dierlijke verkeersslachtoffers, enz. – op afdoende wijze in het milieueffectenrapport onderzocht worden.

Omdat bij het onderzoek naar stikstof er vooral en dikwijls enkel op landbouw wordt gefocust terwijl verkeer ook een grote oorzaak blijkt, willen we dat in het milieueffectenrapport de stikstofneerslag op het landbouwgebied en biologisch waardevol gebied in de omgeving mee wordt bekeken.

Verhardingen

Grote infrastructuurwerken brengen nog steeds een enorme extra verharding met zich mee wat haaks staat op de principes van ontharding en op de noodzaak tot adaptatie van de samenleving aan de gevolgen van klimaatverandering.

Het is daarom heel belangrijk om **voor elk alternatief**, ook diegene die als gevolg van de huidige raadpleging worden ingesproken en in het verdere planproces zullen worden meegenomen, heel duidelijk **aan te geven** wat het **saldo nieuwe verharding** in plus of in min zal zijn ten opzichte van de huidige bestaande situatie.

Ruimteneutraliteit

Het plan “Ruimte voor Gent – Structuurvisie 2030” beschrijft op welke manier men in Gent wil wonen, werken, ontspannen, zich wil verplaatsen en de stad klaarmaken voor de klimaatveranderingen. Een definitieve versie van het plan werd door de gemeenteraad goedgekeurd in mei 2018.

Het is de ambitie van de stad om met dit plan ruimteneutraal te werken binnen de huidige harde bestemmingen, en geen bijkomende harde bestemmingen te creëren, en maximaal in te zetten op verweving en het gebruik van de fiets als basis voor stadsontwikkeling.

De structuurvisie 2030 wil inzetten op zuinig ruimtegebruik en ruimteneutraliteit. Dit houdt in dat de vraag naar bijkomende ruimte voor werken, wonen, recreatie, enz. maximaal binnen de bestaande harde bestemmingen moet worden opgevangen.

Gezien de ligging van Drongen en Baarle buiten het grootstedelijk gebied van Gent, kunnen er in dit planproces **geen nieuwe, bijkomende harde bestemmingen** in overweging worden genomen. **Enkel een herschikking** van het bestaande saldo aan harde bestemmingen kan worden aanvaard teneinde binnen de plancontour geen nieuwe, onbestemde restructies te doen ontstaan en op voorwaarde dat dit een verbetering betekent voor de ruimtelijke structuur van het dorp Baarle of een positieve impact op milieu, natuur, landschap en landbouw in deze omgeving teweegbrengt.

Dit aspect moet worden **toegevoegd** in de beschrijving van de vijf ontwerpprincipes voor het centrale locatiealternatief bij het **5^e ontwerpprincipe 'Geen nieuwe, onbestemde restruimte binnen projectgebied'**.

Geluidsbuffering en -absorptie

De omgeving ervaart vandaag al heel veel geluidshinder van de autosnelweg en van de N466. Door omwonenden en het stadsbestuur wordt al jarenlang gepleit voor maatregelen om aan de bestaande geluidshinder van de E40 aan beide zijden ervan een oplossing aan te reiken.

In het kader van dit planproces wordt er bij de ontwerpprincipes van de locatiealternatieven beschreven op welke manier er bv. via een continu bermenlandschap, al dan niet gecombineerd met de plaatsing van geluidsschermen een bijdrage kan leveren om deze geluidsbuffering te realiseren. Ook in verband met de positie, vorm en uitzicht van deze bermen, taluds, geluidsschermen, enz. zal het **milieueffectenonderzoek** moeten **aangeven welke verschillende soorten flankerende maatregel op welke plaats het meest geschikt** zullen zijn.

Bijkomende detailopmerkingen

RUP 169 Groen

- Het RUP 169 Groen wordt terecht meegenomen, maar teksten en figuren hieromtrent zijn gedateerd en moeten aangepast worden conform het definitief goedgekeurde RUP.

Hinder zwaar verkeer

- P. 47 + 52 stelt: "Niet zwaar, gemotoriseerd verkeer (minder dan 3,5 ton) van en naar het bedrijventerrein Drongen I is eveneens mogelijk via de Kloosterstraat en de Noordhoutstraat." Hier ook Boonstede, Baarlewarande en Moerstraat vernoemen, want via die straten gaat meer verkeer dan via de Noordhoutstraat.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Startnota GRUP Herinrichting Complex E40 Drongen
- Procesnota GRUP Herinrichting Complex E40 Drongen
- GECORO-advies Startnota GRUP Herinrichting Complex E40 Drongen

Niet-digitale bijlage(n):

Alle andere documenten van het GRUP 'Herinrichting Complex E40 Drongen' zijn raadpleegbaar op:

<https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/667e5404-c769-420b-b738-df9afe7d8ec3>

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Keurt goed het in dit collegebesluit geïntegreerde advies van de Stad Gent op de startnota en

procesnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Herinrichting Complex E40 Drongen'.

Belangrijke bepalingen

Dit besluit zal worden opgeladen op het DSI-platform van de Vlaamse overheid.

2023_CBS_00203 - Advies van de Stad Gent op de startnota en procesnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Herinrichting Complex E40 Drongen'